

УДК 325.14

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-4-3>

Kovtun Oksana

*Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9516-8628>*

Ковтун О.А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі*

THEORETICAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE ENTERPRISE CONCEPT

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

ANNOTATION

The relevance of the research stems from the fact that, amidst the globalized economic processes and high external turbulence, with intensified pressures from international and domestic market competition, domestic enterprises face an urgent need to refine development management concepts. These concepts must ensure a comprehensive and strategic orientation in their operations within the new economic environment. The aim of the article is to develop a concept for the sustainable development of enterprises in the modern economic environment. Research methods include logical analysis and generalization. The article refines the definition of the concept of sustainable enterprise development, which is proposed as a strategic approach to enterprise operations that ensures stability and growth in a globalized setting. This concept integrates production and sales, information and communication, economic, and socially beneficial activities. This interpretation of the sustainable enterprise development concept allows for a more detailed view, not only within the economic, environmental, and social dimensions commonly identified by researchers but also by incorporating communication and information components, which are essential in the context of an evolving information economy. A structural-logical framework for the sustainable enterprise development concept is proposed, which includes: the conceptual idea (goals and objectives), a support system (resources and capacities that form the potential, along with infrastructure and tools), and an implementation system (methodology, mechanism, strategy). The advantages of implementing the sustainable development concept in domestic enterprises' practices are specified. Refining the essence and main elements of the sustainable enterprise development concept highlights the need for improved management and business systems, whose details will be the focus of future scientific research.

Keywords: concept, enterprise, sustainable development, potential, mechanism.

АНОТАЦІЯ

Актуальність дослідження обумовлюється тим, що в умовах глобалізації економічних процесів і високої турбулентності зовнішнього середовища, коли посилюється тиск міжнародної та внутрішньо-ринкової конкуренції, для вітчизняних підприємств постає нагальною потреба уточнення концепції управління розвитком, яка б забезпечувала комплексність і стратегічну спрямованість їх діяльності у нових умовах господарювання. Метою статті є формування концепції стійкого розвитку підприємств у сучасних умовах господарювання. Методи дослідження: логічний аналіз, узагальнення. У статті уточнено визначення концепції стійкого розвитку підприємства, від якого запропоновано розуміти такий стратегічний підхід до функціонування підприємства, який забезпечує йому стійкість і розвиток в умовах глобалізації на основі інтеграції виробничо-збутової, інформаційно-комунікаційної, економічної і сус-

пільно-корисної діяльності. Таке розуміння сутності концепції стійкого розвитку підприємства дозволяє її деталізувати не тільки в ракурсі економічних, екологічних і соціальних складових, які визначають переважна більшість науковців, а й визначити комунікаційні та інформаційні складові, що є важливими в умовах розвитку інформаційної економіки. Запропоновано структурно-логічну схему концепції стійкого розвитку підприємства, до якої віднесено: концептуальну ідею (у т.ч. цілі і завдання); систему забезпечення (ресурси і можливості, які складають потенціал, а також інфраструктуру і інструментарій); систему впровадження (методологію, механізм, стратегію). Конкретизовано переваги реалізації концепції стійкого розвитку у практику вітчизняних підприємств. Уточнення сутності та основних елементів концепції стійкого розвитку підприємства окреслює потребу удосконалення системи управління та господарювання, деталізація яких і є завданням для подальших наукових досліджень.

Ключові слова: концепція, підприємство, стійкий розвиток, потенціал, механізм.

Statement of the problem. In the context of economic globalization and high external environmental turbulence, where the pressure of both international and domestic competition is increasing, domestic enterprises face the urgent task of refining their development management concept. This concept should ensure the comprehensiveness and strategic focus of their activities in the new economic environment.

Scholars such as Yakovenko Y. Yu. and many others have pointed out that ensuring the sustainable development of enterprises today is seen as parity in the stakeholder relationship chain: “society – enterprise – environment” [1]. This highlights the growing importance of fostering interaction between producers and society, its members, and economic entities, as well as building mutually beneficial relationships with them. Therefore, the urgent task for researchers is to develop a sustainable development concept as a foundation for the management mechanism that ensures enterprise stability and progressive growth.

Analysis of the latest research and publications. The theoretical foundations of the concept of sustainable enterprise development have been analyzed by scholars such as: Birbirenko S. S. [2],

Gerasimova O. L., Kashirnikova I. O., and Spiridonova K. O. [3], Doronina M. S. [4], Lazorenko T. and Sholom I. [5], Ustenko A. O. [6], Yakovenko Y. Yu. [1], Kudrina O. and Omelianenko O., Omelyanenko V. [10], and others. Despite the significant body of research that has enriched the theory and practice of enterprise management, the issues of managing sustainable development remain insufficiently studied and require further research in the context of modern transformations.

The aim of the article: to formulate a concept for the sustainable development of enterprises under modern economic conditions.

Research methods: logical analysis and generalization.

Summary of the main research material. In general, the term “concept” (from the Latin *conceptio* – to understand, grasp, perceive) is understood by scholars as a generalized system of views on certain processes and phenomena that reveal their essence and form the central idea or guiding principle of a particular theory.

Skopenko N. S. and Kogut O. O. cite the views of many scholars and state that the concept of economic stability is based on maximizing economic growth while minimizing deviations of the economic system from equilibrium [7].

Scholars define “development” as the process of changing from simpler to more complex forms. Therefore, the concepts of “growth” and “development” are not identical. Growth refers to quantitative increases, while development involves qualitative changes. Hence, sustainable development refers to stable qualitative changes.

Lazorenko T. and Sholom I. define the concept of sustainable development as a comprehensive approach to enterprise functioning, which involves the integration of economic, social, and environmental aspects, and serves as a foundation for management approaches aimed at stability, assessment, and forecasting of enterprise development [5].

Yakovenko Y. Yu. also defines the concept of sustainable development as a comprehensive approach in which economic, social, and environmental goals are balanced and integrated, while the rate of economic growth does not exceed the rate of natural resource regeneration [1].

These are common definitions of sustainable development provided by many scholars, who often equate the terms “sustainable” and “stable” development.

According to Gerasimova O. L., Kashirnikova I. O., and Spiridonova K. O., the sustainable development concept differs from other concepts by emphasizing not the maximization of profit, but the improvement of societal well-being as its main goal [3].

Thus, we define the sustainable development concept for an enterprise as a strategic approach to enterprise functioning, which ensures stability and growth in the context of globalization

through the integration of production and marketing, information and communication, economic, and socially beneficial activities.

Stepanenko T. O., in identifying the components of a sustainable enterprise management system, essentially outlines the structural elements of any concept, namely [8]:

- methodology (principles, object diagnostics, management tools);
- tools (financial instruments, goal-setting, personnel competencies);
- mechanism (structure of the system and management object, specifics of element interaction);
- strategy (purpose, goals, implementation plan).

We consider that all tools should be highlighted in a separate block (which would include administrative, financial, economic, and social instruments), while the goal-setting process should be included within the management mechanism.

- theoretical-methodological and analytical tools for innovative support of sustainable development;
- systems for implementing changes and controlling them;
- strategies for forming innovative support for sustainable development;
- decision-making systems (considering both innovative support and the potential for sustainable development).

In our view, these proposals are also relevant for the formation of a sustainable enterprise development concept, as innovations are the foundation of change and qualitative growth.

We share the opinion of Yakovenko Ya. Yu. regarding the inclusion of structural, external-economic, external-social, and resource components as key elements of the sustainable enterprise development concept [1]. In modern conditions, analyzing and utilizing external opportunities is crucial for enterprises. This particularly concerns infrastructure (logistical, market, institutional, social, etc.), which, when actively used, enables the resolution of resource issues, optimization of certain business processes, and improvement of operational efficiency. Additionally, we believe that Yakovenko’s “Theoretical-methodological level of concept development” should be supplemented with a “Tools” block, which defines the modern and innovative approaches to its formation.

Birbirenko S. S., using a goal-oriented approach, proposed a concept for strategic management of economic stability, which is one of the foundations of sustainable enterprise development as a whole. The researcher defines methodological approaches and directions for meeting the enterprise’s working capital needs through the activation of local strategic management mechanisms for its economic stability under crisis conditions [2]. The advantages of Birbirenko’s conceptual proposals, in our opinion, lie in the system of mechanisms that, when combined, can ensure stable economic positions for the enterprise.

Therefore, summarizing the above, we propose that the key elements of the sustainable enterprise development concept should include (Fig. 1):

- conceptual idea (including goals and objectives);
- support system (resources and capabilities that form potential; infrastructure; tools);
- implementation system (methodology, mechanism, strategy).

The concept of sustainable enterprise development is detailed in the following:

- methodologies for managing sustainable enterprise development;
- strategies for sustainable enterprise development;
- mechanisms for managing sustainable enterprise development.

The justification for these concepts, methodologies, strategies, and mechanisms is not possible without the corresponding tools and infrastructure, which serve as supporting components of the comprehensive system of entrepreneurial activity.

The implementation of the concept of sustainable development provides enterprises with several advantages, including:

- improving the public image;

- enhancing the social attractiveness (among stakeholders, employees, and consumers);
- increasing the investment attractiveness;
- improving the competitiveness of the producer/product;
- increasing the long-term sustainability of operations;
- enhancing the efficiency (social, economic, communication, etc.) of operations;
- increasing the level of innovation;
- enhancing the risk mitigation;
- a positive impact on the socio-economic development of the community, region, or country.

Conclusions. Thus, based on the results of the study, the following findings have been obtained:

- the definition of the concept of sustainable enterprise development has been clarified;
- a structural and logical scheme of the concept of sustainable enterprise development has been proposed;
- the advantages of implementing the concept of sustainable development into the practice of domestic enterprises have been specified.

The concept of sustainable enterprise development highlights the need for the implementation of effective management and business systems, the detailed exploration of which will be the task of further scientific research.

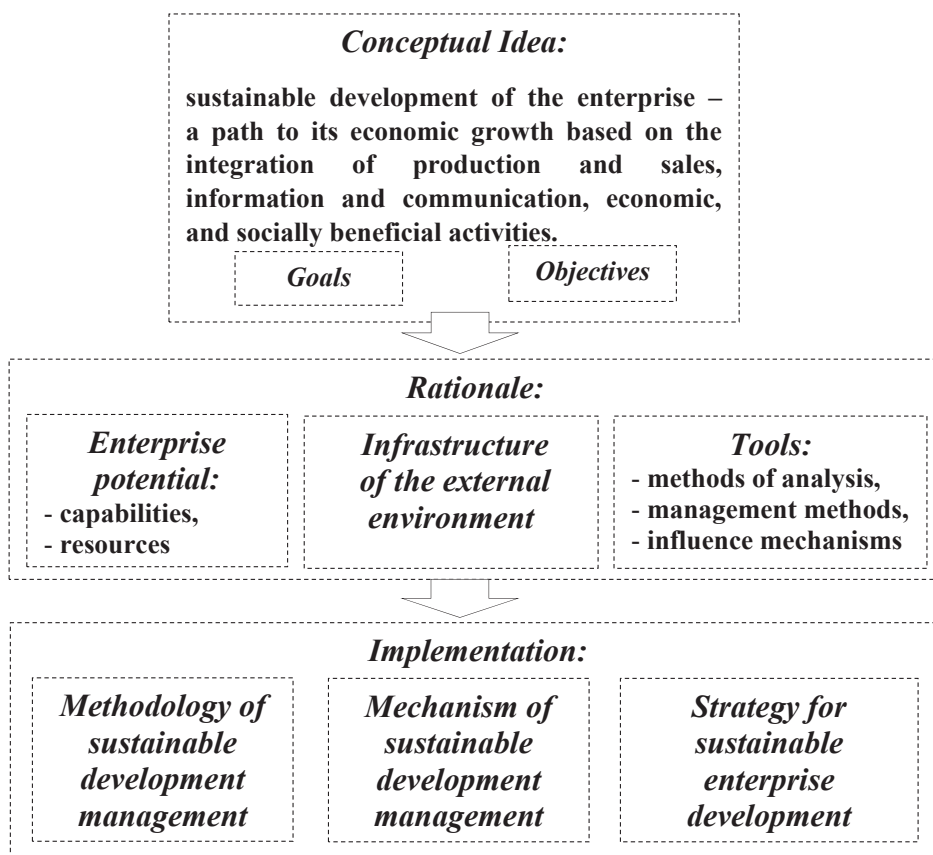

Fig. 1. Concept of sustainable enterprise development

Source: proposed by the author

REFERENCES:

1. Yakovenko Ya. Yu. (2019). Kontsepsiia upravlinnia stiikym rozvytkom pidpriemstv. *Visnyk KhDU Serii Ekonomichni nauky*. № 36. S. 75–81. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/600/596>
2. Birbirenko S. S. (2022). Metodolohichni aspekty formuvannia kontsepsii stratehichnoho upravlinnia ekonomichnoiu stiikistiu telekomunikatsiinoho pidpriemstva. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. № 1 (34). S. 55–60. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/34_2022/12.pdf
3. Herasymova O. L., Kashyrikova I. O., Spiridonova K. O. (2019). Stiiky rozvytok pidpriemstva z urakhuvanniam novoi paradyhmy upravlinnia. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. № 2 (19). S. 126–130. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2277/1/>
4. Doronina M. S. (2003). Kompleksne upravlinnia ekonomichnymy i sotsialnymy protsesamy na pidpriemstvi (kontsepsiia i metodolohiia) : Avtoref. dys. d-ra ekon. nauk: 08.06.01. Khark. derzh. ekon. un-t. Kharkiv, 36 s. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe
5. Lazorenko T., Sholom I. (2020). Teoretychni zasady kontsepsii upravlinnia stiikym rozvytkom pidpriemstva. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, № 6 (67). S. 175–184.
6. Ustenko A. O. (2013). Kholistychna kontsepsiia upravlinnia intehratyvnoiu sotsialno-ekonomichnoiu systemoiu pidpriemstva : avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.04. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezidentovi Ukrainy. Lviv, 40 s. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe
7. Skopenko N. S., Kohut O. O. (2022). Teoretychni ta praktichni aspekty zabezpechennia stiikoho rozvytku pidpriemstv v suchasnykh umovakh. *Efektivna ekonomika*. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9869>
8. Stepanenko T. O. (2020). Teoretychni ta metodychni zasady staloho rozvytku pidpriemstva. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia*. Tom 31 (70). №6. S. 136–141. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_6/25.pdf
9. Karlova O. A., Sekirozh Ya. V. (2020). Kontseptualnyi pidkhid do formuvannia innovatsiinoho zabezpechennia stiikoho rozvtku mashynobudivnykh pidpriemstv. *Economics Bulletin*. №4. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2020/4/EV20204_188-199.pdf
10. Kudrina O. Yu., Omelianenko V. A., Omelianenko O. M. Stratehichni aspekty vyroblennia innovatsiinoi polityky v konteksti staloho rozvytku ta bezpeky krainy. *Efektivna ekonomika*. Elektronnyi zhurnal. Dniprovskiy derzhavnyi ahrano-ekonomichniy universytet. Dnipro: vyd-vo TOV "DKS Tsentr". 2020 r. Vyp. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8413>

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Яковенко Я. Ю. Концепція управління стійким розвитком підприємств. *Вісник ХДУ. Серія Економічні науки*. 2019. № 36. С. 75–81. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/600/596>
2. Бірбіренко С. С. Методологічні аспекти формування концепції стратегічного управління економічною стійкістю телекомунікаційного підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Вип. 1 (34). С. 55–60. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/34_2022/12.pdf
3. Герасимова О.Л., Каширнікова І.О., Спірідонова К.О. Стійкий розвиток підприємства з урахуванням нової парадигми управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 2 (19). С. 126–130. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2277/1/Herasyimova.pdf>
4. Дороніна М. С. Комплексне управління економічними і соціальними процесами на підприємстві (концепція і методологія) : Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.06.01. Харк. держ. екон. ун-т. Харків, 2003. 36 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe
5. Лазоренко Т., Шолом І. Теоретичні засади концепції управління стійким розвитком підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 6 (67). С. 175–184.
6. Устенко А. О. Холістична концепція управління інтегративною соціально-економічною системою підприємства : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Львів, 2013. 40 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe
7. Скопенко Н. С., Когут О. О. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення стійкого розвитку підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9869>
8. Степаненко Т. О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 6. С. 136–141. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_6/25.pdf
9. Карлова О. А., Секірож Я. В. Концептуальний підхід до формування інноваційного забезпечення стійкого розвитку машинобудівних підприємств. *Economics Bulletin*. 2020. № 4. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2020/4/EV20204_188-199.pdf
10. Кудріна О.Ю., Омеляненко В.А., Омеляненко О.М. Стратегічні аспекти вироблення інноваційної політики в контексті сталого розвитку та безпеки країни. *Ефективна економіка*. Електронний журнал. Дніпровський державний аграрно-економічний університет. Дніпро : вид-во ТОВ «ДКС Центр». 2020 р. Вип. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8413>